

Het 'Urgendapakket' van Wiebes is ongegrond en onnodig

Door [Jacques Hagoort](#) - 2 mei 2020

Geplaatst in [Gasverbod](#) - [Klimaat](#) - [Urgenda](#)

Het zag er na de invoering van de 'intelligente lockdown' eind maart even naar uit dat het kabinet de uitvoering van het Urgenda vonnis op de lange baan wilde schuiven. Andere prioriteiten. Bovendien was de uitstoot van CO2 dankzij de Corona crisis toch al aan het dalen zodat de extra maatregelen die het kabinet in voorbereiding had (in nauwe samenspraak met Urgenda) voor een groot deel of zelfs allemaal in de ijskast konden worden gezet. Klein geluk bij een groot ongeluk. Natuurlijk jammer voor Urgenda, alle gevoerde processen zouden dan voor niets zijn geweest.

Geheel voorspelbaar voelde Urgenda weinig voor de lange baan en bedacht een creatieve redenering om het volledige pakket ondanks de lagere uitstoot toch door te voeren. Volgens Urgenda is het inzakken van de CO2 uitstoot een incidentele gebeurtenis terwijl het Urgenda-arrest zou gaan [over structurele maatregelen](#). Die moeten gewoon doorgaan, crisis of geen crisis. Bovendien, als we de extra maatregelen nu niet zouden treffen dan zouden we, weer volgens Urgenda, later 'de kous op de kop krijgen'. Een goed gevonden maar helaas onhoudbare redenering, daarover straks meer.

Corona levert meer dan Urgenda eist

Inmiddels is duidelijk geworden dat als gevolg van de Coronacrisis de reductie van de CO2 uitstoot in 2020 zeer waarschijnlijk de Urgenda-eis ruimschoots zal overtreffen. Niettemin heeft het kabinet op 24 april besloten alsnog het pakket extra reductiemaatregelen in te voeren. Uit de toelichting van minister Eric Wiebes blijkt dat het kabinet de redenering van Urgenda heeft overgenomen en daar bovendien nog een nieuwe Corona draai aan heeft toegevoegd. Als we die extra reductie maatregelen

Het 'Urgendapakket' van Wiebes is ongegrond en onnodig

nu niet nemen zal het economisch herstel na afloop van de Corona crisis langer gaan duren. Een tamelijk boude uitspraak die de minister vergeet te onderbouwen. Voorlopig niet meer dan een doorzichtige retorische truc; wie durft er nu het economisch herstel in de weg zitten?

Lang voordat Corona toesloeg hadden de rekenmeesters van het kabinet al becijferd dat om aan het Urgenda-arrest te voldoen rond de 11 miljoen ton CO2 extra moest worden gereduceerd. In de kabinetsplannen wordt iets meer dan de helft van dat bedrag bereikt door het drastisch terugschroeven van de elektriciteitsproductie van onze ultramoderne kolencentrales. De rest komt uit een groot aantal kleine maatregelen die minister Wiebes in overleg met Urgenda bij elkaar heeft gesprokkeld.

De meeste van de voorgenomen maatregelen zullen pas in 2021 effect sorteren en dus niet in 2020 zoals bepaald in het Urgenda-arrest. De totale kosten van het pakket zijn nog onbekend maar zullen in de woorden van de minister 'fors' zijn. Dat betekent dat we rekening moeten houden met enige honderden miljoenen Euro's, zo niet meer.

Het groenste kabinet ooit

Wat is er mis met de redenering van Urgenda en dus van Wiebes? Urgenda gaat er stilzwijgend van uit dat het klimaatbeleid van de overheid tekort schiet en dat het beleid dus een extra structurele impuls nodig heeft. Dat was misschien zo in 2015 toen Urgenda voor het eerst naar de rechter stapte, de situatie nu anno 2020 is totaal anders. Er is sindsdien een mondiaal klimaatakkoord gesloten (Akkoord van Parijs), Nederland heeft een nieuwe regering gekregen ('het groenste kabinet ooit') en de klimaatwetenschap heeft nieuwe inzichten opgeleverd ('minder erg dan we dachten').

De basis van het Nederlandse klimaatbeleid, vastgelegd in Klimaatwet en Klimaatakkoord, is het Akkoord van Parijs van december 2015. In dat akkoord wordt bepaald dat de globale opwarming sinds de pre-industriële periode (1850) beperkt moet blijven tot ruim onder de 2 graden Celsius en dat, als het even kan, gestreefd moet worden naar een opwarming van 1,5 graad Celsius.

Nederland klimaatgidsland

Het kabinet Rutte III heeft gekozen voor een reductie van de CO2 uitstoot van 49 % in 2030 oplopend tot 95 % in 2050. Dit pad komt overeen met een beperking van de opwarming tot 1,5 graad. Met de keuze van dit klimaatpad behoort Nederland tot de besten van de klimaatklas, geheel conform de gidsrol die het kabinet vol overgave nastreeft.

Het klimaatbeleid van Nederland is in één woord voorbeeldig. Extra reductie maatregelen zijn dus overbodig tenzij Urgenda en Wiebes van mening zijn dat het beleid van het kabinet, vastgelegd in de Klimaatwet en het Klimaatakkoord, nog steeds tekort schiet. Dat geldt misschien voor Urgenda, voor Wiebes is dat minder voorstelbaar.

Het 'Urgendapakket' van Wiebes is ongegrond en onnodig

De Hoge Raad zou nu iets anders hebben gezegd

De conclusie dat er anno 2020 geen extra CO2 reductiemaatregelen nodig zijn lijkt strijdig met het arrest van de Hoge Raad. Dat komt omdat de Hoge Raad uitgaat van de stand van zaken ten tijde van het eerste Urgenda-vonnis in 2016 en latere ontwikkelingen niet in beschouwing heeft genomen.

Met de kennis van nu had de Hoge Raad zonder twijfel een ander oordeel geveld. Niettemin ligt er sinds eind 2019 een arrest van de Hoge Raad en in een rechtstaat dient dat te worden geëerbiedigd, ook als het arrest door de feiten is ingehaald. Maar nu de Corona crisis heeft gezorgd voor een aanzienlijk lagere uitstoot, meer dan de Urgenda-eis, is er formeel aan het Urgenda vonnis voldaan en kan het Urgenda-pakket van Wiebes van tafel. Een welkome meevaller in deze bange Corona tijden.

Straks versoepeld klimaatbeleid?

Wat betekent de Corona reductie voor het klimaatbeleid? Krijgen we, zoals Urgenda beweert, de kous op de kop als we nu geen extra maatregelen nemen? Vanuit het perspectief van het klimaatbeleid is de niet voorziene Corona reductie inderdaad een incidentele meevaller. Het zal voor een betrekkelijk korte tijd zorgen voor een geringere uitstoot maar uiteindelijk zal de uitstoot weer terugkeren op het oude niveau zoals voorzien in het beleid van voor de Corona crisis.

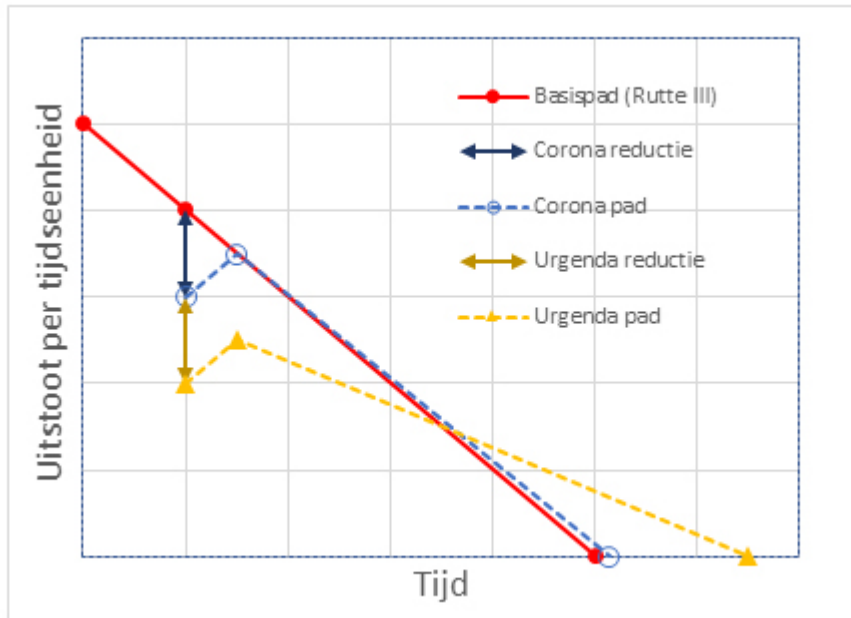
Dit betekent dat de nul-uitstoot opschuift naar een later tijdstip om op de 1,5 graad uit te komen. Immers, die 1,5 graad wordt bepaald door de cumulatieve uitstoot behorend bij de 1,5 graad en het moment waarop die cumulatieve uitstoot wordt bereikt valt nu later.

Hetzelfde geldt voor de structurele reductie die Urgenda nu wil doorvoeren. Ook in dat geval verschuift het moment van nul-uitstoot naar een tijdstip later dan 2050. Zelfs aanzienlijk later omdat de reductie van het Urgenda pakket structureel is en bovenop de reductie van de Corona crisis komt. Dit betekent dat na de invoering van het Urgenda pakket het klimaatbeleid in principe versoepeld kan worden omdat er dan meer tijd is om de nul-uitstoot behorend bij de 1,5 graad te bereiken. Geen sprake dus van een kous op de kop waarvoor Urgenda en in haar voetsporen minister Wiebes ons waarschuwt.

De effecten van Urgenda en Corona

Het effect van een incidentele en structurele reductie laat zich schematisch mooi illustreren in onderstaand x,y diagram. Hierin staat de uitstoot van CO2 per tijdseenheid op de verticale as en de tijd op de horizontale.

Het 'Urgendapakket' van Wiebes is ongegrond en onnodig

De rode lijn geeft het basis uitstootpad aan overeenkomend met het klimaatbeleid van het kabinet Rutte III zoals voorzien voor de Corona crisis en voor de uitvoering van het Urgenda vonnis. Met die rode lijn stevenen we af op een nul uitstoot rond 2050 en een opwarming van niet meer dan 1,5 graad. Het oppervlak onder de rode lijn is gelijk aan de cumulatieve uitstoot en is bepalend voor de uiteindelijke opwarming. Bij een kleiner oppervlak en dus een lagere cumulatieve uitstoot is de uiteindelijke opwarming lager dan 1,5 graad.

Het donkerblauwe verticale lijntje met de pijlpunten geeft aan de reductie in uitstoot als gevolg of de Corona crisis. Het pad na de Corona crisis wordt aangegeven door de gestippelde blauwe lijn. Dit pad bestaat uit twee stukken: een herstelpad schuin omhoog terug naar het rode basispad en daarna een regulier pad op weg naar de nul-uitstoot en een opwarming van 1,5 graad. Dat reguliere pad ligt iets boven de rode lijn omdat bij dezelfde opwarming het oppervlak onder het Corona pad gelijk moet zijn aan het oppervlak onder de rode lijn vanaf de Corona uitbraak. Het effect van de Corona reductie is dus een geringe opschuiving van de nul-uitstoot naar een later tijdstip.

Onnodige verspilling van belastinggeld

De extra structurele reductie van het Urgenda pakket van Wiebes wordt aangegeven door het donkeroranje verticale lijntje. Die reductie komt dus bovenop de Corona reductie. De gestippelde oranje lijn geeft het uitstootpad aan na de invoering van het Urgenda pakket. Ook dit uitstootpad bestaat uit een herstelpad en een regulier pad. Het herstelpad ligt nu lager omdat het beginniveau nu lager ligt maar heeft dezelfde helling en duur als het Corona-herstelpad.

Het reguliere pad begint nu onder het basispad maar kan aanzienlijk langer doorgaan voordat de nul-

Het 'Urgendapakket' van Wiebes is ongegrond en onnodig

uitstoot met de opwarming van 1,5 graad is bereikt. De reguliere lijn is zo gekozen dat het oppervlak onder het Urgenda-pad gelijk is aan dat van het basispad na de Corona uitbraak. Het effect van het Urgenda-pakket is dus een significante opschuiving van de nul-uitstoot naar een tijdstip later dan het Corona eindpunt.

De conclusie: het door het kabinet voorgestelde pakket van extra maatregelen om de CO2-uitstoot nog verder terug te brengen mist iedere grond, is geheel onnodig en zal leiden tot een forse verspilling van overheids gelden. Werk aan de winkel voor onze volksvertegenwoordigers.

Het rapport 'De achterkant van de nationale klimaatdoelen' van Jacques Hagoort is [HIER te lezen](#).